

STEUNPUNT HUISELIJK GEWELD KENNEMERLAND

Geachte geadresseerde,

Het SHG Kennemerland is al jaren de regionale "spin in het web" in de aanpak van huiselijk geweld. Op basis van de opgedane kennis, ervaring en visie op de veranderingen in het sociaal domein in relatie tot huiselijk geweld en kindermishandeling willen wij onze bijdrage leveren aan de discussies en besluitvorming die de komende tijd gaan plaatsvinden.

Ter voorbereiding op de aankomende behandeling van de ontwerp notities over het te vormen Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) in 2015 en de behandeling van de Regiovisie "Een veilig Thuis", beleidskader huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2020 voor Midden, Zuid -Kennemerland en de Haarlemmermeer bieden wij u onze aanbevelingen aan (zie bijlage).

Daarnaast treft u in de bijlage de brief aan die door de MOgroep is verzonden aan de Tweede kamer, aan de leden van de vaste kamercommissie van VWS, omtrent de vorming van het AMHK

De transities in het sociaal domein bieden mogelijkheden om het écht anders te gaan doen. Wij zien veel kansen en mogelijkheden om op innovatieve wijze het verschil te kunnen maken in de systemische aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Met als doel huiselijk geweld duurzaam te stoppen.

Speciaal verzoek aan de griffies: De bijlagen graag meesturen met de stukken voor de commissievergaderingen waar bovenstaand onderwerp behandeld wordt.

Ik bied u deze position paper aan mede namens mijn collegae:

De heer B. van der Neut, directeur-bestuurder Socius maatschappelijk dienstverleners voor Midden Kennemerland;
Mevrouw R.Fideli, algemeen directeur stichting MeerWaarde voor de Haarlemmermeer;
Mevrouw Y.C. Velthuisen, manager SHG Kennemerland.

Hoogachtend,

M. Huisman,
directeur-bestuurder Kontext

Tel. 023-5433206
Mob 06-46023700

www.meldhuiselijkgeweld.nu

mhuisman@kontext.nl

www.kontext.nl

Oostvest 60, 2011 Haarlem
Postbus 9623, 2003 LP Haarlem

Tweede Kamer der Staten Generaal
Vaste Kamercommissie van VWS
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Maliebaan 71 H T 030 721 07 21
3581 CG Utrecht F 030 721 07 49
www.mogroep.nl info@mogroep.nl

Datum
Utrecht, 4 maart 2014

ons kenmerk
ER\SM\14.013

Geachte leden van de Tweede Kamer,

De MOgroep en PGV Nederland (voorheen GGD Nederland) onderschrijven de brief van De Federatie Opvang van 24 februari jl. over de totstandkoming van de AMHK's. Ook de MOgroep en PGV Nederland zien dat gemeenten zich gedwongen voelen door de druk van besluitvorming rondom de wet jeugd, het toekomstig AMHK onder te brengen bij een gecertificeerde jeugdinstantie. Wij vinden dat een zorgelijke en onwenselijke gang van zaken.

In het kader van de decentralisaties en de transformatie van het sociaal domein gelden een preventieve aanpak en lokaal maatwerk als een noodzakelijke randvoorwaarde en uitgangspunt. Dat betreft ook de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Die moet laagdrempelig zijn, en herkenbaar. Het toekomstig AMHK zal nauw moeten samenwerken met lokale partners die ook vroegsignaleren, zoals de huisarts, het Centrum voor Jeugd en Gezin en de sociaal werkers van de wijkteams.

Bij huiselijk geweld en kindermishandeling is het essentieel dat de aanpak niet geïsoleerd gebeurt, maar dat alle leden van het gezin en de sociale infrastructuur eromheen erbij worden betrokken.

Door het AMHK bij een gecertificeerde instantie onder te brengen, komt er een veel te groot accent te liggen op de aanpak van kindermishandeling. Dat doet geen recht aan andere vormen van geweld zoals ouder(-en)mishandeling en (ex-)partnergeweld, noch aan de bedoeling en inrichting van het nieuwe AMHK. Ten eerste omdat bij 50% van de meldingen van huiselijk geweld geen kinderen betrokken zijn. Ten tweede omdat bij de aanpak van kindermishandeling juist het gezin, het systeem dus, moet worden geholpen. Ook de pleger heeft hulp nodig, omdat er anders niet gewerkt kan worden aan een duurzame veiligheidssituatie voor de leden van het gezin.

Wij verzoeken u daarom de volgende vragen aan staatssecretaris Van Rijn van VWS voor te leggen:

- Hoe waarborgt de staatssecretaris het laagdrempelige en onafhankelijke karakter van advies, informatie en ondersteuning bij huiselijk geweld en kindermishandeling, in nauwe samenwerking met bijvoorbeeld sociaal werkers in wijkgerichte teams?
- Is de staatssecretaris met ons van mening dat het onderbrengen van het AMHK bij een gecertificeerde jeugdinstantie de laagdrempeligheid belemmert, vanwege de angst van

slachtoffers dat de kinderen uit huis gehaald worden? Is de staatssecretaris bereid dit onder de aandacht van gemeenten te brengen?

- Is de staatssecretaris ook van mening dat een toekomstig AMHK op organisatieniveau regionaal of bovenregionaal kan worden ingericht, maar dat een goede toegang tot andere partners in het lokale veld zoals bijvoorbeeld de sociaal werkers in wijkteams geborgd moet zijn? Hoe kan de staatssecretaris dit waarborgen?
- Is de staatssecretaris ook van mening dat sinds de Veiligheidshuizen onder regie van gemeenten zijn gekomen en straks ook het AMHK onder de gemeente valt, dit een uitgelezen kans is de invalshoek van zorg en justitie van huiselijk geweld en kindermishandeling bij elkaar te brengen en deze problematiek integraal aan te pakken? Is de staatssecretaris bereid hier nog eens de nadruk op te leggen in de overleggen met de gemeenten ?
- Wat vindt de staatssecretaris van de naamgeving van het AMHK? Is de staatssecretaris ook van mening dat deze afkorting voor de burger niet aansprekend is? Waarom heeft de staatssecretaris niet gekozen voor een naam die meer aanspreekt en bijvoorbeeld aansluit bij de landelijke campagnes van VWS, zoals Veilig Thuis? Is de minister alsnog bereid de naamgeving rondom het AMHK te herzien en hierover in overleg te treden met betrokken partners van de SHG's en het AMK?

Namens de MOgroep,

Marijke Vos
Voorzitter MOgroep

Namens PGV Nederland (voorheen GGD Nederland)

Mr. E.M. d'Hondt
Voorzitter PGV Nederland

c.c.: De heer M. van Rijn, Staatsecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

AANBEVELINGEN VOOR DE VORMING VAN HET REGIONALE AMHK

Aan:

Colleges van B&W; Directies Zorg & Welzijn, OOV, Jeugd; Ambtenaren; Politieke partijen

Inleiding

In het wetsvoorstel voor de Jeugdwet wordt de WMO gewijzigd. De overheid stuurt aan op één frontoffice voor huiselijk geweld en kindermishandeling, het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) in 2015. Zichtbaar gepositioneerd voor burgers en professionals en via een link in de Jeugdwet wettelijk verankerd in de WMO.

In het AMHK worden de Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG) en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) samengevoegd. De visie op deze samenvoeging is dat één systeemgerichte benadering voor alle betrokkenen efficiënter en effectiever is.

Met het oog op de aankomende behandeling van de “Regiovisie EEN VEILIG THUIS, Beleidskader huiselijk geweld en kindermishandeling 2015 - 2020 Regio Midden- en Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer” in de tien gemeenten van de veiligheidsregio Kennemerland presenteert het SHG Kennemerland haar visie op het AMHK in deze position paper.

Huiselijk geweld en kindermishandeling hebben een ontwrichtend effect op individuele burgers, hun gezinnen en op de samenleving. Op grond van enerzijds politiegegevens en anderzijds selfreport wordt geschat dat er jaarlijks tussen de 200.000 en 230.000 personen in Nederland slachtoffer zijn van evident huiselijk geweld. Daarnaast zijn er jaarlijks afgerond een miljoen slachtoffers van incidenteel huiselijk geweld¹. Steeds vaker zien we ernstige gevolgen van

relationele problemen tussen partners, voor kinderen, door vechtscheidingen enzovoort. Wat deze vormen van geweld gemeen hebben is dat zij altijd in de gezins- of relationele sfeer plaats vinden. Als je deze problematiek structureel wilt aanpakken moet je je niet alleen richten op het slachtoffer, maar ook op de pleger, de huisgenoten en/of de kinderen. Juist vanwege de relationele verbondenheid tussen elkaar. En tegelijk de andere problemen in deze gezinnen aanpakken, want meestal gaat geweld ook gepaard met psychische en sociale problemen, als verslaving, werkloosheid, armoede, criminaliteit en depressiviteit. Het SHG Kennemerland zet zich in om zowel de veiligheid van mensen bij huiselijk geweld en kindermishandeling te herstellen als gerichte laagdrempelige hulp in gang te zetten.

Doelstelling AMHK

De vorming van het AMHK is een uitdagende opdracht. Er liggen veel kansen om écht anders te gaan werken. Integraal, systemisch en in verbinding met ketenpartners en de samenleving. In onze visie is het AMHK een goed geïntegreerde organisatie die werkt vanuit een integrale aanpak van problemen.

Mét aandacht voor stresserende factoren als schulden, werkloosheid, verslaving, huisvesting, sociaal netwerk etc., opdat huiselijk geweld duurzaam stopt. De doelstelling is inzet plegen om de veiligheid zo snel mogelijk te herstellen, met waar nodig het doen van onderzoek en parallel daaraan het direct in gang zetten van passende hulpverlening. Met korte doorlooptijden en eerder de juiste hulp op de juiste plek.

¹ Brief Tweede Kamer: aanbieding onderzoek naar de aard en omvang van huiselijk geweld jan.2011.

AANBEVELINGEN VOOR DE VORMING VAN HET REGIONALE AMHK

Positionering

Feit is dat huiselijk geweld de meest voorkomende vorm van geweld in onze samenleving is en nooit vanzelf stopt. Het is met veel schaamte en taboe omgeven. Uit ervaring weten we dat betrokkenen daar niet gemakkelijk zelf mee naar buiten komen, dat het vaak jaren duurt en daarom steeds moeilijker wordt.

Het AMHK werkt op het snijvlak van veiligheid, zorg en welzijn en jeugd. Wij zien het AMHK als een zichtbaar gepositioneerde organisatie met veel expertise op deze onderwerpen.

De Steunpunten hebben een laagdrempelige functie voor advies en consult en voor het doen van een melding. Uit wetenschappelijk onderzoek weten we dat de persoonlijke en maatschappelijke gevolgen op lange termijn groot zijn wanneer niet tijdig en adequaat wordt ingegrepen. Wij pleiten ervoor om het toekomstige AMHK met een zelfde vorm van laagdrempeligheid en expertise te positioneren. Voor burgers en professionals is het duidelijk dat er één regionaal meldpunt en expertisecentrum is voor alle geweldsproblematiek in de relationele sfeer. We willen de nadruk leggen op vroegsignalering en preventie. Het AMHK als laagdrempelig advies- en informatie punt kan mensen in een vroeg stadium al helpen en informeren, zonder dat dat direct zware consequenties heeft, waar ouders vaak beducht voor zijn. Met deskundige en ervaren medewerkers die weten wanneer af te schalen naar bijvoorbeeld sociale wijkteams en maatschappelijke dienstverlening waar dat mogelijk is en in te grijpen en tijdelijk regie over te nemen als dat nodig is. Op een positieve manier, uitgaande van eigen kracht en potentie van burgers.

Daar waar het niet lukt om een veilige situatie te creëren wordt met gezinnen en samenwerkingspartners naar het gedwongen kader van dwang toegewerkt. Het AMHK zien wij daarbij

als de belangrijkste “spin in het web”, hét centrale punt waar alle informatie samenkomt en van waaruit de coördinatie van hulpverlening in gang wordt gezet.

Eén centraal meld- en coördinatiepunt

Eén centraal meld- en coördinatiepunt is essentieel om te zorgen dat er geen hiaten vallen in de volledigheid van dossiers en om succesvol vanuit het gedragen principe van “één gezin, één plan” te kunnen werken. En van groot belang om historische gegevens beschikbaar te houden.

Relationeel geweld kent vele vormen

SHG Kennemerland ontvangt op dit moment alleen al van de politie meer dan 3000 meldingen per jaar van huiselijk geweld in al zijn vormen. In ongeveer de helft van alle meldingen zijn er kinderen in het gezinssysteem aanwezig, bij de overige meldingen gaat het om andere vormen van huiselijk geweld. Denk bijvoorbeeld aan seksueel en relationeel geweld, aan eergereleerd geweld, huwelijksdwang en achterlating en ouderenmishandeling. Haarlem is één van de zeven pilotgemeenten waar in 2014 specifiek wordt ingezet op de bestrijding van financiële uitbuiting van ouderen. Reden genoeg om bij het AMHK voldoende aandacht en capaciteit te beschikbaar te houden voor alle vormen van geweld in de relationele sfeer.

Screening en triage, prioritering van meldingen

Het SHG organiseert vier keer per week een screeningsoverleg met partners als BJZNH, BJAA en het Kinder Jeugd Traumacentrum, als onderdeel van de pilotprojecten “Kind in Beeld” en “Samenloopzaken Haarlemmermeer”, onder voorzitterschap van de procesregisseur van

AANBEVELINGEN VOOR DE VORMING VAN HET REGIONALE AMHK

het SHG. In dit overleg worden alle meldingen waarin kinderen aanwezig zijn gescreend op recidivegevaar, risico- en beschermende factoren, de mate van ernst en de gevaarscriteria. Er wordt volgens een puntensysteem prioriteit aan alle meldingen gegeven, die bepalend is voor de urgentie waarmee zaken worden opgepakt. Zo veel mogelijk zaken worden doorgezet naar het lokale veld. Na beoordeling en volgt een besluit over het initiële plan van aanpak: het interveniëren, doen van onderzoek, organiseren van zorgoverleg waar mogelijk met betrekking van cliënten. De volgende stap is het triagemoment en dan kan opschaling naar bijvoorbeeld het Multi Disciplinair Centrum Kindermishandeling, het Veiligheidshuis, of direct naar de Raad voor de Kinderbescherming het vervolg zijn.

Verbindingsofficieren AMHK vormen de aansluiting met het lokale veld

Om de aansluiting met het lokale veld vorm te geven zien we AMHK medewerkers als verbindingsofficieren met de lokale wijkteams en CJG's opereren. Eén gezicht voor advies, consult en voorlichting. Goed beschikbaar en bereikbaar voor de professional. Met inzet van onze expertise worden lokale teams zodanig toegerust dat huiselijk geweld eerder herkend wordt, en in een vroeg stadium met betrokkenen naar een goede oplossing gezocht wordt. Ten einde huiselijk geweld duurzaam te stoppen. In 2014 gaan wij het SHG verder verbinden met de lokale teams.

Procesregie beleggen bij het AMHK

De functie van procesregie is één van de zeven landelijk vastgestelde functies van de SHG's en is in 2012 door de opdrachtgever bij het SHG belegd. Wij pleiten ervoor om de functie van

procesregie voor 2015 en verder te borgen in het toekomstige AMHK. Daarmee wordt aangesloten bij de keuze van centrumgemeente Haarlem om de beleidsregie zelf te voeren en de procesregie te beleggen bij het SHG. In hoofdlijnen houdt de procesregie in: het initiëren, realiseren, bewaken en optimaliseren van de processen in aansluiting met partners bij de aanpak van huiselijk geweld. Met als doel het duurzaam stoppen van huiselijk geweld.

Interventieteam 7x24 uur Tijdelijke Huisverboden

Sinds enkele jaren worden crisisinterventie en casemanagement van Tijdelijke Huisverboden door de crisismedewerkers van het SHG uitgevoerd. Zij zijn via een piketregeling 7 x 24 uur oproepbaar en zijn binnen 2 uur ter plaatse nadat een THV is afgegeven. Er is dan altijd sprake van een ernstige dreiging van geweld, het crisismoment is hét moment van doorbraak voor betrokkenen om uit de spiraal van geweld te komen. Het interventiemoment is een wezenlijk onderdeel van de start van het hulpverleningsproces en het herstel van een veilige situatie. Er wordt een strakke regie gevoerd, binnen de 10 dagen waarin een THV geldt moet veel worden geregeld en in gang worden gezet. De huidige piketregeling van het SHG brengt geen extra kosten voor de opdrachtgever met zich mee. Wij willen er om inhoudelijke redenen voor pleiten om de THV's uit de nieuw te vormen crisisstructuur te houden en bij het AMHK te beleggen, zodat dit instrument niet hoofdzakelijk bij partnergeweld maar ook preventief bij bijv. kindermishandeling en ouderenmishandeling kan worden ingezet.

AANBEVELINGEN VOOR DE VORMING VAN HET REGIONALE AMHK

Toekomstvisie AMHK: Plan Do Check Act en maak het LEAN

Wij zijn continu op zoek naar mogelijkheden om onze activiteiten zo LEAN mogelijk te maken. Dit doen wij enerzijds door werkprocessen te verbeteren, de aansluiting met lokale wijkteams te bevorderen en door multidisciplinaire samenwerkingsverbanden aan te gaan en te onderhouden. Anderzijds door de aansluiting met specialistische zorg te hebben. Met de komst van het AMHK willen wij de aanpak van huiselijk geweld in deze regio duurzaam verder ontwikkelen naar een geïntegreerde aanpak waar het gezin écht centraal staat en in nauwe verbinding met stakeholders en op aansluiting met elkaar wordt gewerkt. Vanuit een betrokken én bedrijfsmatig ingerichte organisatiecultuur, dicht bij de burger en de professional waar nodig en meer op afstand waar dat kan.

Aanbevelingen SHG Kennemerland:

1. **Behoud de laagdrempelige toegang voor informatie, advies en melding**
2. **Zorg voor alle vormen van huiselijk geweld voor één centraal en herkenbaar meldpunt voor burgers en professionals**
3. **Beleg screening, analyse en triage bij het AMHK**
4. **Organiseer de keten horizontaal van lichte interventies naar gespecialiseerde hulpverlening**
5. **Geef het AMHK een centrale functie in registratie en procesregie**
6. **Beleg crisisinterventie en casemanagement THV bij de crisismedewerkers van het AMHK**
7. **Zorg dat de monitoringfunctie (plan-do-check-act) voortgezet wordt door het AMHK**